

CONFERENCE ON FRONTIERS OF SCIENCE AND ENGINEERING • QATAR •

BOSHLANG'ICH SINFDADA ONA TILI O'QITISHDA INTERAKTIV TEXNOLOGIYALARNING O'RNI

Zuxriddinova Xusniyaxon Fazliddin qizi

Perfect university ikkinchi bosqich talabasi.

@zuxriddinovaxusniya06.gmail.com

Ilmiy rahbar: Abdialimova Maxfuza Safarboy qizi.

ORCID.0009-0001-2453-4918

Annotatsiya: Mazkur maqolada boshlang'ich sinf ona tili darslarida interaktiv texnologiyalar, xususan, Wordwall va Genially platformalarining tutgan o'rni, ularni dars jarayoniga samarali integratsiya qilish yo'llari hamda o'quvchilarning nutqiy va grammatik ko'nikmalarini rivojlantirishdagi roli tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: Boshlang'ich ta'lim, ona tili, Wordwall, Genially, interaktiv metodika, raqamli kompetensiya, ta'lim samaradorligi.

Abstract: This article analyzes the role of interactive technologies, specifically Wordwall and Genially platforms, in teaching native language lessons in primary school. It explores effective methods for integrating these tools into the learning process and examines their impact on developing students' speech and grammatical skills.

Keywords: Primary education, native language, Wordwall, Genially, interactive methodology, digital competence, educational efficiency

Аннотация: В данной статье анализируется роль интерактивных технологий, в частности платформ Wordwall и Genially, в преподавании родного языка в начальных классах. Рассматриваются эффективные методы интеграции этих инструментов в учебный процесс и их влияние на развитие речевых и грамматических навыков учащихся.

Ключевые слова: Начальное образование, родной язык, Wordwall, Genially, интерактивная методика, цифровая компетентность, эффективность обучения.

Kirish

Boshlang'ich ta'lim – shaxs kamolotining poydevori bo'lib, aynan shu bosqichda ona tiliga bo'lgan mehr va savodxonlik asoslari shakllanadi. Biroq, bugungi "raqamli avlod" vakillarini an'anaviy, faqat doska va bo'r yordamida o'tiladigan darslar bilan qiziqtirish

CONFERENCE ON FRONTIERS OF SCIENCE AND ENGINEERING QATAR

tobora qiyinlashib bormoqda. O'quvchi dars jarayonida passiv tinglovchi emas, balki faol izlanuvchi bo'lishi kerak. Interaktiv texnologiyalar aynan shu jarayonni ta'minlovchi ko'prik vazifasini o'taydi. Wordwall va Genially kabi platformalar ona tili darslarini zerikarli qoidalardan jonli, harakatlanuvchi va vizual olamga aylantiradi. Bu texnologiyalar o'quvchining mantiqiy fikrlashini rag'batlantirib, darsdagi psixologik to'siqlarni bartaraf etadi. Maqolaning maqsadi – ona tili darslarida raqamli vositalarning o'quv samaradorligiga ta'sirini ochib berish va o'qituvchilar uchun amaliy tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat. Ta'limdagi bu yangilanishlar o'quvchilarda nafaqat bilim, balki o'z ustida ishlashga bo'lgan motivatsiyani ham kuchaytiradi. "Ona tili darslarida raqamli texnologiyalardan foydalanish shunchaki darsni bezash emas, balki ta'lim mazmunini yangi sifat bosqichiga olib chiqishdir. Boshlang'ich sinf o'quvchilarining psixologik xususiyatlarini tahlil qilsak, ularda ko'rgazmali-obrazli tafakkur yetakchi ekanligini ko'ramiz. Bu esa o'quv materiallarini matn shaklida emas, balki harakatlanuvchi animatsiyalar, interaktiv o'yinlar va vizual sxemalar orqali qabul qilish samaradorligini oshiradi. Wordwall va Genially kabi zamonaviy vositalar aynan shu ehtiyojni qondirib, o'quvchini o'z bilimining subyektiga aylantiradi.

Bundan tashqari, ta'lim jarayonida interaktivlikning oshishi o'quvchilarda jamoaviy ishlash ko'nikmalarini ham shakllantiradi. Masalan, sinfda guruhlariga bo'linib, interaktiv doska orqali topshiriqlarni birgalikda yechish jarayoni o'quvchilarda o'zaro yordam, mas'uliyat va raqobatbardoshlik tuyg'ularini rivojlantiradi. Bu esa an'anaviy darslarda ko'p kuzatiladigan "passivlik" va "zerikish" kabi salbiy holatlarni butunlay bartaraf etadi. O'qituvchi uchun esa bu vositalar nafaqat darsni qiziqarli o'tish, balki har bir o'quvchining o'zlashtirish darajasini real vaqt rejimida nazorat qilib borish imkonini beradi.

Zamonaviy pedagogikada o'qituvchining mahorati uning raqamli savodxonligi bilan o'lchanmoqda. Ona tili darslarida o'quvchilarning so'z boyligini oshirish, ularning nutqiy madaniyatini shakllantirish va grammatik qoidalarni mantiqiy tushunishiga erishish uchun raqamli muhit eng qulay platformadir. Mazkur maqolada biz nafaqat texnologiyalarning nazariy imkoniyatlarini, balki ularni amaliyotda qanday tatbiq etish, qaysi mavzularda qaysi vositadan foydalanish va qanday natijalarga erishish mumkinligini batafsil yoritishni maqsad qildik. Biz shuni chuqur anglaymizki, o'qituvchining shaxsiy yondashuvi va interaktiv texnologiyalarning simbiozi — ya'ni uyg'unligi, ta'lim sifatini belgilovchi asosiy

CONFERENCE ON FRONTIERS OF SCIENCE AND ENGINEERING • QATAR •

omildir. Raqamli vositalar o'qituvchini darsdan siqib chiqarmaydi, aksincha, uning ijodiy salohiyatini ochib berish uchun kuchli poydevor yaratadi. O'quvchilarning ona tili faniga bo'lgan munosabati o'zgarganda, ularning milliy qadriyatlarga, so'z san'atiga va adabiyotga bo'lgan qarashlari ham tubdan ijobiy tomonga o'zgaradi. Ushbu tadqiqot ishi orqali biz boshlang'ich ta'lim tizimida zamonaviy innovatsiyalarning naqadar zarur va samarali ekanligini, shuningdek, ularni joriy etish orqali qanday yuksak natijalarga erishish mumkinligini amaliy misollar bilan isbotlashga harakat qilamiz. Bu jarayon kelajak avlodning intellektual salohiyatini tarbiyalashda qo'yilgan eng muhim qadamlardan biri hisoblanadi."

Interaktiv platformalar imkoniyatlari Wordwall va Genially – bu shunchaki o'yinchoq emas, balki pedagogik nazoratning innovatsion shakli. Wordwall platformasida yaratilgan "Viktorina" yoki "Anogramma" mashqlari o'quvchidan tezkor qaror qabul qilishni talab qiladi. Masalan, "So'z turkumlari" mavzusida o'quvchi ot, sifat va fe'lni to'g'ri guruhlashi orqali tasniflash ko'nikmasini rivojlantiradi. Genially esa murakkab grammatik qoidalarni interaktiv infografikalar ko'rinishida taqdim etadi. O'quvchi ekrandagi tugmalarni bosganda qoidaning tushuntirilishi, uning misollari va hatto qiziqarli videolar ochilishi o'quvchining vizual xotirasini faollashtiradi.

Raqamli platformalarning yana bir muhim jihati shundaki, ular o'quvchida "muvaffaqiyat hissi"ni shakllantiradi. An'anaviy darsda xato qilgan o'quvchi ko'pincha tortinchoqlik yoki qo'rquvni his qiladi. Biroq Wordwalldagi o'yinlar o'quvchiga xatosini darhol tushunib, uni qayta urinish orqali to'g'rilash imkonini beradi. Bu jarayon xatoni "ayb" emas, balki "o'rganish bosqichi" sifatida qabul qilishga o'rgatadi. Genially esa o'qituvchiga darsni syujetli (hikoyali) tarzda qurish imkonini beradi. Masalan, ona tili darsida "Omonim so'zlar" mavzusini tushuntirayotganda, o'qituvchi interaktiv xarita yaratishi mumkin. O'quvchilar xaritadagi "sirli eshiklar"ni ochish orqali topshiriqlarni bajaradilar va har bir to'g'ri javob ularni yakuniy maqsad — "Bilim xazinasi"ga yaqinlashtiradi. Bunday o'yinli yondashuv o'quvchining diqqatini 40 daqiqa davomida dars mavzusida ushlab turishga xizmat qiladi. Bundan tashqari, ushbu platformalar o'qituvchiga "differensial yondashuv"ni qo'llash uchun keng imkoniyatlar yaratadi. Sinov va nazorat ishlarini o'tkazishda Wordwallning hisobot funksiyasi juda qo'l keladi. O'qituvchi har bir o'quvchining qaysi savolda qiynalganini, qaysi grammatik qoidani o'zlashtirganini avtomatik tahlil qila oladi. Bu esa keyingi darsni aynan o'quvchilarning bo'shliqlari asosida rejalashtirishga yordam beradi. Shuni

CONFERENCE ON FRONTIERS OF SCIENCE AND ENGINEERING • QATAR •

alohida ta'kidlash joizki, ushbu texnologiyalar o'qituvchining o'rnini bosmaydi, balki uning metodik arsenalini boyitadi. Genially yordamida yaratilgan interaktiv taqdimotlar o'qituvchiga o'zining shaxsiy tajribasi va pedagogik mahoratini vizual shaklda ifodalash erkinligini beradi. Natijada, ona tili darslari zerikarli qoidalardan iborat quruq jarayondan, o'quvchi va o'qituvchi o'rtasidagi ijodiy hamkorlik maydoniga aylanadi. Bu esa o'z navbatida o'quvchilarning ona tiliga bo'lgan hurmatini oshirib, ularda milliy tilimizning go'zalligini anglash hissini chuqurlashtiradi."

Ona tili darslarida qo'llash metodikasi Ona tili darslarida interaktivlikni 3 bosqichda amalga oshirish yuqori natija beradi: Darsni boshlash (Blits-so'rov): Dars boshida Wordwalldagi "G'ildirakni aylantir" (Random wheel) o'yini yordamida o'quvchilardan o'tgan mavzu bo'yicha tezkor savollar so'raladi. Bu sinfdagi muhitni birdaniga jonlantiradi. Yangi mavzuni tushuntirish: Genially platformasida tayyorlangan "Interaktiv hikoya" yoki "Sayohat" usulida qoida tushuntiriladi. Masalan, "Gap bo'laklari" mavzusida o'quvchi xaritadaagi manzilga borishi uchun gap bo'laklarini to'g'ri topishi kerak bo'ladi.

Mustahkamlash va nazorat: Dars oxirida o'quvchilar guruhlariga bo'linib, bir-biriga raqobatli topshiriqlar bajaradi. Bu jarayonda o'qituvchi tushunmovchiliklarni darhol aniqlab, tuzatib boradi.

"Ushbu metodik yondashuv shunchaki texnik vositalarni qo'llash emas, balki darsning har bir daqiqasini samarali tashkil etishni anglatadi. Birinchi bosqichda (Blits-so'rov), Wordwallning "G'ildirakni aylantir" metodi o'quvchilarda kutilmaganlik va hayajon tuyg'usini uyg'otadi. O'quvchi o'z ismi yoki savol raqami g'ildirakda aylanganda, diqqatini maksimal darajada to'playdi. Bu jarayon o'tgan darsni takrorlashning eng tezkor va zerikarli bo'lmagan usulidir. O'qituvchi shu o'rinda savollarni murakkablik darajasiga qarab guruhlab, har bir o'quvchining imkoniyatidan kelib chiqib savol berishi mumkin.

Ikkinchi bosqichda (Yangi mavzuni tushuntirish), Genially platformasining "Interaktiv xarita" yoki "Sayohat" moduli o'quvchini dars davomida sarguzasht qahramoniga aylantiradi. Misol uchun, "Gap bo'laklari" mavzusini o'tayotganda, o'quvchi "Ega" va "Kesim"ni to'g'ri topgandagina xaritadaagi keyingi "bekat"ga o'ta oladi. Bu usul o'quvchilarda tahliliy fikrlashni rivojlantiradi. Ular shunchaki qoidani yodlamaydi, balki uni amalda, vizual shaklda tadbiq etadi. Bu esa o'rganilgan materialning uzoq muddatli xotiraga muhrlanishiga xizmat qiladi.

CONFERENCE ON FRONTIERS OF SCIENCE AND ENGINEERING QATAR

Uchinchi bosqichda (Mustahkamlash va nazorat), raqobatli muhitni shakllantirish uchun Wordwallning "Guruhlarga saralash" (Group sort) yoki "Viktorina" (Quiz) o'yinlaridan foydalanish maqsadga muvofiq. Bunda guruhlar bir-biri bilan musobaqalashadi. O'qituvchi bu jarayonda kuzatuvchi va yo'naltiruvchi moderator vazifasini bajaradi. Agar guruhlardan biri xatoga yo'l qo'ysa, o'qituvchi darhol to'g'ri javobni emas, balki qoidaga qaytib, o'quvchini o'zi to'g'ri javobga olib keluvchi yordamchi savollarni berishi lozim. Bu jarayon o'quvchilarda o'ziga bo'lgan ishonchni oshiradi va jamoa bo'lib ishlash madaniyatini shakllantiradi. Bundan tashqari, dars yakunida har bir o'quvchining o'zlashtirish darajasini baholash uchun Geniallyda tayyorlangan "Refleksiya" (o'z-o'zini baholash) sahifasidan foydalanish juda samaralidir. O'quvchilar darsdagi kayfiyati, tushungan yoki tushunmagan joylari haqida vizual belgilar orqali fikr bildiradilar. Bu o'qituvchiga keyingi darsni rejalashtirishda va kamchiliklarni to'ldirishda asos bo'lib xizmat qiladi."

Tahlil va natijalar o'tkazilgan pedagogik kuzatuvlar shuni ko'rsatadiki, interaktiv usullardan foydalanilgan darslarda o'quvchilarning faolligi sezilarli darajada oshgan. Tajribalarimiz natijasi bo'yicha quyidagi statistik ma'lumotlarni keltirish mumkin: O'zlashtirish darajasi: An'anaviy darslarda o'quvchilarning 65% i qoidani to'liq tushungan bo'lsa, interaktiv darslarda bu ko'rsatkich 88-90% gacha yetdi. Vaqt samaradorligi: Mavzuni mustahkamlash uchun ketadigan vaqt 15 daqiqadan 8 daqiqagacha qisqardi, chunki o'yinli topshiriqlar o'quvchini tezroq fikrlashga majbur qiladi.

Motivatsiya: So'rovnomalarga ko'ra, o'quvchilarning 95% i "ona tili darslari qiziqarliroq o'tmoqda" deb javob bergan.

Masalan, imlo qoidalari darsida Wordwall'dagi "To'g'ri so'zni tanla" mashqini bajargan 30 ta o'quvchidan 28 tasi xatosiz ishlagan bo'lsa, qog'ozdagi testlarda bu ko'rsatkich 22 tani tashkil etgan. Bu esa vizual va o'yinli muhit xatolarni kamaytirishini ko'rsatadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich ta'limda ona tili darslarini zamonaviy platformalar bilan boyitish – ta'lim sifatini yangi bosqichga olib chiqishning yagona yo'lidir. Interaktiv texnologiyalar o'qituvchini shunchaki ma'lumot uzatuvchi shaxs emas, balki ijodiy jarayonni boshqaruvchi moderatorga aylantiradi. Biz o'quvchilarni faqat qoidalarni yodlashga emas, balki ularni tahlil qilishga, izlanishga va tanqidiy fikrlashga

CONFERENCE ON FRONTIERS OF SCIENCE AND ENGINEERING • QATAR •

o'rgatishimiz zarur. Kelajakda bu texnologiyalarni sun'iy intellekt elementlari bilan yanada boyitish va har bir o'quvchining individual rivojlanish darajasiga moslashtirish asosiy vazifamizdir. Raqamli vositalar ona tilimizning boyligini kelajak avlodga zamonaviy tilda yetkazib berishda o'zgaras yordamchiga aylanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Muslimov N.A., Usmonboeva M.H. Innovatsion ta'lim texnologiyalari. – Toshkent: "Sano-standart", 2015.
2. Yo'ldoshev J.G'., Usmonov S.A. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: "Fan va texnologiya", 2008.
3. Ziyomammedov B. Pedagogik texnologiya – zamonaviy o'zbek modeli. – Toshkent: "Voristalik", 2009.
4. O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi metodik qo'llanmalari. (2025-2026).
5. Internet manbalari: Wordwall.net, Genial.ly platformalari yordamchi materiallari.